

**DEPARTAMENT D'HUMANITATS
UNIVERSITAT POMPEU FABRA**

Jornades d'Anàlisi Llatinoamericanes
**Colòmbia, debats contemporanis: Disputes i projectes polítics, Hegemonia i
contra-hegemonies**

Jornadas de análisis latinoamericano.
**Colombia, debates contemporáneos: Disputas y proyectos políticos,
hegemonía y contrahegemonías**

Barcelona, 21 i 22 de juny del 2022.

Enrique Grau. El tranvía en llamas Óleo sobre tela 1948.

Colòmbia, debats contemporanis: Disputes i projectes polítics, Hegemonia i contra-hegemonies

Aquestes jornades es proposen analitzar i discutir els processos i experiències històriques que donen compte de l'abast, relacions, contorns i contrapartides del projecte de modernitat capitalista hegemònic a Colòmbia des del seu sorgiment com a República fins a l'actualitat. Colòmbia, inserida al circuit de capital internacional des de finals de segle XIX i de manera més permanent amb l'economia cafetera de les primeres dècades de segle XX, és reconeguda des dels sectors acadèmics i polítics com la "democràcia més estable de Sud-Amèrica", i Bogotà, com l'"Atenes sud-americana". Altres sectors han definit Colòmbia com un "estat fallit", com una "democràcia restringida" o com una "societat de modernitat inacabada". Com encaixen aquestes visions contradictòries amb la realitat social nacional de Colòmbia?

Al llarg de la seva història, Colòmbia ha estat un país amb alts índexs de pobresa i desigualtat més enllà de fenòmens conjunturals. Després de la segona meitat del segle XX, les estadístiques d'organismes nacionals i internacionals revelen el tercer país més desigual d'Amèrica Llatina i el setè del món amb unes taxes d'atur entre el 13,6% (1974) i 13,4% (2020), amb un índex de Gini entre el 0,52 (1951) i 0,53 (2018) i unes taxes de pobresa entre el 80% (1978) i 60% (2000), sense esmentar les afectacions i transformacions en l'ecologia, en els drets de les dones i en altres sectors socials. Les lluites socials recents protagonitzades per una diversitat de subjectes socials en l'última dècada així com les lluites de resistència armada i no armada expressen una situació no culminada, vigent, que reclama la democratització de la societat, l'ampliació de drets, i la reforma agrària, entre d'altres, per resoldre les profundes desigualtats històriques.

En aquestes jornades es proposa una mirada analítica centrada en les disputes politico-socials i ambientals internes però connectades amb les relacions i processos a nivell regional i global que han impactat el projecte polític nacional. D'aquesta manera, cobra rellevància les reflexions al voltant de certs eixos analítics rellevants en la història recent del país com són el narcotràfic i el para-militarisme en la forma com es va transformar el conflicte i la cultura política, l'emergència d'una dreta nacional i regional que pugna per instal·lar un ordre polític marcadament autoritari, els moviments socials i els seus cicles de protesta social, i finalment, la instal·lació d'un model de desenvolupament neoliberal, extractiu i financer especulatiu que no només impacta i afecta l'economia sinó també la naturalesa i les fonts de vida.

Considerem que els especialistes reunits contribuiran a la discussió de temes rellevants per la renovació historiogràfica de la societat colombiana en els darrers anys.

PROGRAMA

21 de juny de 2022

TARDA

15:00 – 15:30: Presentació de les Jornades (Jymy Forero, Alexandre Coello de la Rosa, UPF).

15:30 – 19:00 h. Problema agrario, conflicto armado y modelo de desarrollo en Colombia. Moderador: Alexandre Coello de la Rosa (Universitat Pompeu Fabra/CSIC – ICREA Academia). Ponents:

1. Jorge Luengo (Universitat Pompeu Fabra), “La conquista de la soberanía: la Nueva Granada en la época de las revoluciones liberales” – 15:30 – 16:10 h.
2. Rigoberto Rueda (Professor Asistent, Departamento de Historia Universitat Javeriana -Bogotá, Colombia), “Conflicto armado en Colombia. Factores y condiciones de persistencia” – 16:10h – 16:50 h.

Pausa – 16:50 – 17:05 h.

3. Jymy Forero Hidalgo (Doctorando en Historia de la Universitat Pompeu Fabra, UPF), “Regímenes políticos autoritarios de derecha en Colombia, una perspectiva histórica.” – 17:05 – 17:45 h.
4. Frank Molano Camargo (Professor Titular, Universitat Distrital Francisco José de Caldas, Bogotá, Colòmbia), “Guerra, modelo de desarrollo y naturaleza en la Colombia contemporánea.” 17:45 – 18:25 h.
5. Discussió: 18:25 – 19:00h.

22 de juny de 2022

TARDA

15:00 -16:30. ¿Transformación social?: protesta social, organización popular, nuevo gobierno y perspectivas de Paz. Moderador: Jymy Forero Hidalgo (Doctorando en Historia Universitat Pompeu Fabra, UPF).

1. Jerónimo Ríos Sierra (Profesor Universidad Complutense de Madrid), “De la paz territorial a la violencia no resuelta. Colombia (2016-2021)”. 15:00-15:40 h.
2. Alejandra Duran (Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia - Grup de empreses i drets humans). “Transnacionales y derechos humanos en Colombia”. 15:40 – 16:20 h.

Pausa: 16:30- 16:45 h.

3. **Mesa redonda: ¿Es posible la paz con justicia social en Colombia?** 16:45 – 18:30. Intervienen: 1) Cesar Durvan (Protección de personas defensoras de los derechos humanos, miembro del ACIN); 2) NODO Catalunya de la Comissió de Memòria Històrica; 3) Rigoberto Rueda (Professor Assistant, Departamento de Historia Universitat Javeriana, Bogotá, Colòmbia); 4) Jordi Vinyals (tècnic de Justícia Global del CJB); 5) Frank Molano Camargo (Professor Titular, Universitat Distrital Francisco José de Caldas, Bogotá, Colòmbia); 6) Jordi Campabadal (Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia) 7) David Franquelo Montero, polítòleg.

Clausura: 18:40-19:00. Alexandre Coello de la Rosa (Universitat Pompeu Fabra/CSIC – ICREA Academia).

Organitza:

Institut d'Història Jaume Vicens i Vives del Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra

Coordinadors:

Alexandre Coello de la Rosa (Universitat Pompeu Fabra).

Jymy Forero Hidalgo (Universitat Pompeu Fabra).

Aquestes jornades s'inscriuen dins el marc dels projectes de recerca: "Construcción y reforma de sociedades coloniales en el imperio español y sus rivales europeos. Un marco comparativo (siglos XVI-XX)" – IP: Josep Mª Fradera - PGC2018-096722 -B100 (1/1/2019 – 31/12/2021).

Agraïm la col·laboració de: GRIMSE, COFRE 2022 del Departament d'Humanitats de la UPF, l'Institut d'Història Jaume Vicens i Vives, i ICREA Academia pel seu suport en l'organització d'aquestes Jornades.

Lloc:

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Sala de Graus Albert Calsamiglia – Edifici Roger de Llúria

(Campus de Ciutadella)

Ramón Trias Fargas, 25-27

08005 – Barcelona

Tel. 93 542 2713

departament.humanitats@upf.edu

L'assistència és gratuïta.